

Leveringsvoorwaarden voor de Grafische Industrie gedeponeerd op 13 januari 2011 onder nr. 8/2011 ter griffie van de Rechtbank te Amsterdam © 2011 Koninklijk Verbond van Grafische Ondernemingen te Amstelveen.

Artikel 1: Definities

In deze leveringsvoorwaarden wordt verstaan onder:

- a. **Opdrachtgever:** de natuurlijke of rechtspersoon die aan de leverancier opdracht heeft gegeven tot de vervaardiging van zaken of tot het verrichten van werkzaamheden;
- b. **Leverancier:** de natuurlijke of rechtspersoon die de opdracht als bedoeld onder a heeft aanvaard of een aan een mogelijke opdracht voorafgaande offerte of aanbod heeft uitgebracht;
- c. **Informatiedragers:** magnetische banden en schijven, optische schijven en alle andere middelen bestemd voor het met behulp van apparatuur vastleggen, bewerken, verzenden of vervoelvoudigen dan wel openbaar maken van teksten, beelden of andere gegevens, een ander in de meest ruime betekenis van het woord;
- d. **Koninklijke KVG.O:** Koninklijk Verbond van Grafische Ondernemingen, gevestigd te Amstelveen.

Artikel 2: Algemeen

1. Deze leveringsvoorwaarden zijn van toepassing op de totslandkoming, de inhoud en de nakoming van alle tussen de opdrachtgever en de leverancier gesloten overeenkomsten;
2. Algemene (inkoop-)voorwaarden van de opdrachtgever zijn slechts van toepassing indien uitdrukkelijk en schriftelijk is overeengekomen dat deze met uitsluiting van deze leveringsvoorwaarden op de overeenkomst tussen partijen van toepassing zullen zijn.

Artikel 3: Offertes, aanbiedingen

1. Het enkele uitbrengen van een al dan niet met offerte aangevulde prijsopgave, begroting, voorbeeld of andere soortgelijke mededeling verplicht de leverancier niet tot sluiten van een overeenkomst met de opdrachtgever.
2. Aanbiedingen van de leverancier zijn steeds vrijblijvend en kunnen slechts zonder aftijkingen worden aanvaard. Een aanbod wordt in elk geval geacht te zijn verworpen indien dit niet binnen een maand is aanvaard. Onder aanbod wordt verstaan een aan de leverancier gedaan voorstel tot het aangaan van een overeenkomst, dat zodanig is bepaald, dat door de aanvaarding ervan onmiddellijk een overeenkomst ontstaat.

Artikel 4: Annulering

1. De opdrachtgever is gerechtigd een overeenkomst te annuleren voordat de leverancier met de uitvoering van de overeenkomst is begonnen mits hij de hierdoor voor de leverancier ontstane schade vergoedt. Onder deze schade worden begrepen de door de leverancier geleden verliezen en gederde winst en in elk geval de kosten die de leverancier reeds ter voorbereiding heeft gemaakt, waaronder die van gereserveerde productiecapaciteit, ingekochte materialen, ingeroepen diensten en opslag.
2. Annulering van overeenkomsten tot vervaardiging van periodieke uitgaven als bedoeld in lid 2 en 3 van artikel 14 is niet mogelijk.

Artikel 5: Prijs

1. Alle opgegeven prijzen zijn exclusief omzetbelasting (B.T.W.) en andere door de overheid opgelegde heffingen.
2. De prijs die de opdrachtgever voor de door hem te verrichten prestatie heeft opgegeven geldt uitsluitend voor de prestatie conform de overeengekomen specificaties.
3. Bij samengestelde aanbestedingen bestaat geen verplichting tot levering van een gedeelte van de totale prestatie tegen het voor dit gedeelte in het aanbod vermelde bedrag of tegen een evenredig gedeelte van de voor het geheel opgegeven prijs.
4. Indien tussen partijen geen prijs is overeengekomen, maar partijen in een jaar voortgaande aan de overeenkomst een of meerdere overeenkomsten met een gelijke of zagenoeg gelijke hebben gesloten, zal de prijs op basis van de daarbij gebruikte productiemethoden en gehanteerde calculatiemethoden worden berekend.
5. Indien buiten toepassing van het bepaalde in het vorige lid van dit artikel tussen partijen geen prijs is overeengekomen, indien slechts bij wijze van schatting een prijs is afgegeven of de overeengekomen prijs krachtens deze algemene voorwaarden kan worden gewijzigd, wordt de prijs respectievelijk de wijziging bepaald op een in de grafische industrie als redelijk beschouwd bedrag.

Artikel 6: Prijswijzigingen

1. De leverancier is gerechtigd de overeengekomen prijs te verhogen wanneer een of meer van de volgende omstandigheden zich na het sluiten van de overeenkomst voordoen: stijging van de kosten van materialen, halffabrikaten of diensten die voor de uitvoering van de overeenkomst nodig zijn, stijging van verzendkosten, van lonen, van werkgeverslasten sociale verzekeringen, van de met andere arbeidsvoorwaarden gemiddelde kosten, invoering van nieuwe en verandering van bestaande overheidsheffingen, van de grondstoffen, van energie of reststoffen, of kostenwijziging in valutaverhoudingen of, in het algemeen, omstandigheden die met een ander vergelijkbaar zijn.
2. Extra bewerkelijke tekst, onduidelijke kopij, onduidelijke schetsen, tekeningen of modellen, onduidelijke informatiedragers, onduidelijke computerprogrammatuur of databestanden, onduidelijke wijze van aanlevering van de door de opdrachtgever aan te leveren materialen of producten en alle soortgelijke leveringen door de opdrachtgever die tot het verstoren van de werkzaamheden of tot kosten noodzakelijk dan deze bij het aangaan van de overeenkomst redelijkerwijs moet verwachten, zijn grond voor verhoging van de overeengekomen prijs. Ook buitengewone of in redelijkheid onvoorziensbare verwerkingsmogelijkheden voortvloeiend uit de aard van de te verwerken materialen en producten zijn grond tot verhoging van de overeengekomen prijs.
3. De leverancier is gerechtigd de overeengekomen prijs te verhogen respectievelijk gehouden de prijs te verlagen de overeenkomst aan de oorspronkelijk overeengekomen specificaties aanbrengt, daaronder begrepen auteursrechten of gewijzigde instructies na de ontvangst van werktekeningen, modellen en van zet-, druk- en andere proeven. De leverancier zal binnen de grenzen van het redelijke aan deze wijzigingen meewerken, indien de inhoud van de door hem te verrichten prestatie althans niet wezenlijk van de oorspronkelijk overeengekomen prestatie afwijkt.

Artikel 7: Betalingstermijn

1. Tenzij anders is overeengekomen, dient de opdrachtgever de prijs en de overige krachtns de overeenkomst verschuldigde bedragen te betalen binnen 30 dagen na factuurdatum, zonder zich op enige korting, verrekening of opschorting te kunnen beroepen. De betaling dient evenwel contant bij aflevering plaats te vinden indien de opdrachtgever een natuurlijk persoon is die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf. Bij niet tijdige betaling als evenbedoeld is de opdrachtgever in verzuim zonder dat de leverancier aansprakelijk wordt gesteld.
2. De leverancier is gerechtigd bij een overeengekomen aflevering in gedeelten, na aflevering van het eerste gedeelte, naast de betaling van dit gedeelte tevens de betaling te vragen van de voor de gehele levering gemaakte kosten zoals die van zetwerk, litho's en proeven.
3. De opdrachtgever is te allen tijde en ongeacht de overeengekomen betalingscondities, gehouden op eerste verzoek van de leverancier zekerheid te stellen voor de voldoening van de krachtns de overeenkomst aan de leverancier te betalen bedragen. De aard en de omvang van de zekerheid zal zodanig moeten zijn, dat de voldoening met de eventuele daardoor vallende rente en kosten behoorlijk geëcht is en dat de leverancier daardoor zonder moeite verhaal zal kunnen nemen. Een eventueel later onvoldoende gevonden zekerheid zal op eerste verzoek van de leverancier tot een voldoende zekerheid aangevuld dienen te worden.
4. Indien de opdrachtgever niet tijdig betaalt als in lid 1 van dit artikel bedoeld, is deze wegens de vertraging in de voldoening van het door hem verschuldigde bedrag vanaf de factuurdatum over dit bedrag de wettelijke handelsrente, of zo van toepassing, de wettelijke rente, verschuldigd. De leverancier is bevoegd een twaalfde deel van deze rente in rekening te brengen over elke maand of gedeelte van een maand waarin de opdrachtgever zijn verplichting tot betaling niet volledig is nagekomen.
5. Bij niet tijdige betaling als in lid 1 van dit artikel bedoeld, is de opdrachtgever naast het verschuldigde bedrag en de daarop verschenen rente, gehouden tot een volledige vergoeding van zowel buitengerechtelijke als gerechtelijke incassokosten, daaronder begrepen de kosten van de instelling van de leverancier in de incasso. De opdrachtgever is buitengerechtelijke kosten worden gesteld op ten minste 15% van de hoofdsom met rente zulks met een minimum van € 100,00.

Artikel 8: Wijze van levering; eigendomsvoorbehoud

1. Tenzij anders is overeengekomen, geschiedt de aflevering ter plaatse waar de leverancier zijn bedrijf uitoefent.
2. De leverancier is gerechtigd de vervaardigde zaken in gedeelten af te leveren.
3. De opdrachtgever is gehouden zijn volledige medewerking te verlenen aan de aflevering van de krachtns de overeenkomst door de leverancier te leveren zaken. De opdrachtgever zal ook zonder daartoe te zijn aangemaand in verzuim zijn, indien hij af te leveren zaken niet na eerste verzoek van de leverancier bij deze ophaalt of, indien aflevering aan zijn adres is overeengekomen, weigert de af te leveren zaken in ontvangst te nemen.
4. Iedere levering van zaken door de leverancier aan de opdrachtgever geschiedt onder voorbehoud van de eigendom daarvan totdat de opdrachtgever al hetgeen heeft voldaan waartoe hij uit hoofde van enige overeenkomst is gehouden, met inbegrip van rente en kosten.
5. Indien vervoer van de af te leveren zaken is overeengekomen, geschiedt dit voor rekening van de opdrachtgever, tenzij (anders) levering is overeengekomen. De opdrachtgever draagt steeds het risico tijdens het vervoer. Onder vervoer wordt mede begrepen transmissie van data door middel van het telefoonnet en elke daarmee vergelijkbare verzending met behulp

van enig technisch middel. Het aannemen van zaken van de leverancier door de vervoerder geldt als bewijs dat deze in uiterlijk goede staat verkeerden, tenzij het

tegendeel uit de vrachtbrief of het ontvangstbewijs blijkt.

6. De leverancier is niet belast met het opslaan van de te leveren zaken, tenzij dit uitdrukkelijk is overeengekomen. Indien opslag plaatsvindt, geschiedt dit voor rekening en risico van de opdrachtgever.

Artikel 9: Termijn van levering

1. Een door de leverancier opgegeven termijn van levering heeft, tenzij schriftelijk en uitdrukkelijk wordt aangegeven dat het een uiterste termijn betreft, slechts een indicatieve strekking. De leverancier is, ook bij een overeengekomen uiterste termijn, eerst in verzuim nadat de opdrachtgever hem in gebreke heeft gesteld.
2. De binding van de leverancier aan een overeengekomen uiterste termijn van levering vervalt indien de opdrachtgever wijziging in de specificaties van het werk wenst of het bepaalde in lid 1 van artikel 12 en deze voorwaarden niet nakomt, tenzij de geringe betekenis van de wijziging of het geringe oponthoud de leverancier in redelijkheid niet noodzaakt tot wijziging van de aanvankelijk door hem planmatig in de tijd vastgestelde inzet van productiemiddelen.
3. De opdrachtgever is bij de uitvoering van de overeenkomst door de leverancier gehouden al datgene te doen, dat redelijkerwijs nodig of wenselijk is om een tijdige levering door de leverancier mogelijk te maken, zulks in het bijzonder door de overbrenging beantwoorden van vragen van de leverancier, het voorkomen van ongewikkelde toelieferingen als bedoeld in lid 2 van artikel 6 en door het inachtnemen van het bepaalde in lid 1 van artikel 12 en de leden 1 en 2 van artikel 18 van deze leveringsvoorwaarden.
4. Bij niet-naleving door de opdrachtgever van het in het vorige lid van dit artikel en het in lid 3 van artikel 7 bepaalde, is een overeengekomen uiterste termijn van levering niet meer bindend en is de opdrachtgever in verzuim zonder dat schriftelijke ingebrekestelling door de leverancier nodig is. De leverancier is alsdan, onverlet de hem krachtens de wet toekomende rechten, bevoegd de nakoming van de overeenkomst op te schorten totdat de opdrachtgever dit verzuim heeft hersteld.
5. Daarna zal de leverancier de overeenkomst alsnog binnen een redelijke termijn uitvoeren.

Artikel 10: Onderzoek bij aflevering

1. De opdrachtgever is gehouden met bekwaame spoed na aflevering te onderzoeken of de leverancier de overeenkomst deugdelijk is nagekomen en is voorts gehouden de leverancier er terlond schriftelijk van in kennis te stellen, zodra hem het tegendeel blijkt. De opdrachtgever dient het onderzoek te doen en de desbetreffende kennisgeving te doen binnen uiterlijk 14 dagen na aflevering.
2. De leverancier is steeds gerechtigd een nieuwe deugdelijke prestatie in de plaats van een eerdere ondeugdelijke prestatie te stellen, tenzij het verzuim niet herstelbaar is.
3. De nakoming van de overeenkomst geldt tussen partijen als deugdelijk indien de opdrachtgever in gebreke is gebleven het onderzoek of de kennisgeving bedoeld in lid 1 van dit artikel tijdig te doen.
4. Indien in het eerste lid van dit artikel bedoelde termijn van 14 dagen naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ook voor een zorgvuldig en alert opdrachtgever als onaanvaardbaar kort moet worden beschouwd, zal deze termijn worden verlengd tot uiterlijk het eerste moment waarop het onderzoek respectievelijk het in kennis stellen van de leverancier voor de opdrachtgever redelijkerwijs mogelijk is.
5. De prestatie van de leverancier geldt in elk geval tussen partijen als deugdelijk, indien de opdrachtgever het geleverde of een gedeelte van het geleverde in gebruik heeft genomen, heeft bevestigd of verwerkt, aan derden heeft geleverd, respectievelijk in gebruik heeft doen nemen, heeft doen bewerken of verwerken of aan derden heeft doen leveren, tenzij de opdrachtgever het bepaalde in het eerste lid van dit artikel in acht heeft genomen.

Artikel 11: Inhoud en wijziging overeenkomst

1. Indien de opdrachtgever ten overstaan van een of meer der partijen in de inhoud en uitvoering van de overeenkomst indien deze hun oorzaak vinden in door de leverancier niet, niet juist, niet tijdig of onvolledig ontvangen specificaties of andere mededelingen die mondeling of door een door de opdrachtgever daartoe aangewezen persoon zijn gedaan dan wel zijn overgebracht door middel van enig technisch middel zoals de telefoon, de fax en soortgelijke transmissiemedia.

Artikel 12: Zet-, druk- of andere proeven

1. De opdrachtgever is gehouden de door hem al dan niet op zijn verzoek van de leverancier ontvangen zet-, druk- of andere proeven zorgvuldig op fouten en gebreken te onderzoeken en deze met bekwaame spoed gecorrigeerd of goedgekeurd aan de leverancier terug te zenden.
2. Goedkeuring van de proeven door de opdrachtgever geldt als erkenning dat de leverancier de aan de proeven voorafgaande werkzaamheden juist heeft uitgevoerd.
3. De leverancier is niet aansprakelijk voor afwijkingen, fouten en gebreken die voortvloeien uit het gebruik van de door de opdrachtgever goedgekeurde of gecorrigeerde proeven.
4. Elke op verzoek van de opdrachtgever vervaardigde proef wordt naast de overeengekomen prijs in rekening gebracht, tenzij uitdrukkelijk is overeengekomen dat de kosten van deze proeven in de prijs zijn inbegrepen.

Artikel 13: Afwijkingen

1. Afwijkingen tussen enerzijds het geleverde werk en anderzijds het oorspronkelijke ontwerp, tekening, kopij of model respectievelijk de zet-, druk-, of andere proef, kunnen geen reden vormen voor afkeuring, korting, ontbinding van de overeenkomst of schadevergoeding, indien zij van geringe betekenis zijn.
2. Bij een beoordeling van de vraag of afwijkingen in het totaal van het werk al dan niet als gering moeten worden beschouwd, wordt een representatieve steekproef uit het werk in aanmerking genomen, tenzij het individueel bepaalde zaken betreft.
3. Afwijkingen van het ontwerp, tekening of model, die voortvloeien uit het gebruik van een ondergeschikte invloed op de gebruikswaarde van het werk hebben, worden steeds geacht afwijkingen van geringe betekenis te zijn.
4. Meer- of minderleveringen ten opzichte van de overeengekomen aantal zijn toegestaan indien zij niet meer of minder bedragen dan de volgende percentages: – oplage tot 20.000 eenheden: 10% – oplage van 20.000 en meer: 5%
5. Meer- of minderleveringen van verpakingsdrukwerk, etiketten en kettlingformulieren is evenwel steeds een percentage van 10% toegestaan. Het meerdere of het minder geleverde aantal wordt in rekening gebracht respectievelijk verrekend.
5. Ten aanzien van de kwaliteit en het gramgewicht van papier en karton worden als afwijkingen van geringe betekenis aangemerkt de afwijkingen die zijn toegestaan krachtens de tolerantienormen vermeld in de Algemene leveringsvoorwaarden van de Nederlandse Papierfabriek Association. De desbetreffende voorwaarden liggen bij de leverancier ter inzage. De leverancier zal de opdrachtgever op diens verzoek kosteloos een exemplaar van deze voorwaarden toezenden.

Artikel 14: Duurovereenkomsten; periodieke uitgaven

1. Een overeenkomst tot de vervaardiging van een periodieke uitgave geldt, indien terzake niet uitdrukkelijk en schriftelijk anders is overeengekomen, voor onbepaalde tijd en kan slechts door opzegging worden beëindigd met inachtneming van een opzegstermijn. Deze opzegstermijn is een jaar indien het een periodieke uitgave betreft die viermaal per jaar of vaker verschijnt en 6 maanden indien het een periodieke uitgave betreft die minder vaak verschijnt.
2. Onder een periodieke uitgave als bedoeld in lid 1 van dit artikel wordt verstaan een uitgave die regelmatig verschijnt.
3. Onder vervaardiging in de zin van het eerste lid van dit artikel wordt mede begrepen de vervaardiging van halffabrikaten of hulpmiddelen zoals losse katernen, litho- en zetwerk alsmede werkzaamheden tot afwerking en tot de verspreiding van de uitgave.
4. Een deel van de bedragen die bedoeld in lid 1 van dit artikel worden in een bij de aangestelde of met ontvangstbevestiging verzonden brief worden opgezegt.
5. Van het bepaalde in dit artikel kan slechts bij schriftelijke overeenkomst worden afgeweken.

Artikel 15: Auteursrechten etc.

1. De opdrachtgever garandeert de leverancier, dat door de nakoming van de overeenkomst de order alsnog binnen een redelijke termijn van uitvoeren van de van de opdrachtgever ontvangen zaken zoals kopij, zetsel, modellen, tekeningen, fotografische opnamen, litho's, films, informatiedragers, computerprogrammatuur, databestanden etc. geen inbreuk wordt gemaakt op rechten die derden kunnen doen gelden krachtens de Auteurswet 1912 of andere nationale, supranationale of internationale regelgeving op het gebied van het auteursrecht of het recht van de industriële eigendom dan wel het recht met betrekking tot de onrechtmatige daad. De opdrachtgever vrijwaart de leverancier zowel in als buiten rechte voor alle aanspraken die derden krachtens evenbedoelde wet of regelgeving geldend kunnen maken.
2. Indien ten aanzien van de juistheid van de door derden gepretendeerde rechten als bedoeld in lid 1 van dit artikel gerede twijfel ontstaat of blijft bestaan, is de leverancier bevoegd maar niet gehouden de nakoming van de overeenkomst op te schorten tot het moment waarop in rechte onherroepelijk komt vast te staan dat de leverancier door de nakoming van de overeenkomst geen inbreuk op deze rechten maakt. Daarna zal de leverancier de order alsnog binnen een redelijke termijn uitvoeren.
3. Tenzij uitdrukkelijk schriftelijk anders is overeengekomen, blijft de leverancier steeds de rechthebbende op het auteursrecht dat kan ontstaan op de door hem bij de nakoming van de overeenkomst vervaardigde werken zoals kopij, zetsel, ontwerptekeningen, modellen, werk- en detailtekeningen, informatiedragers,

computerprogrammatuur, databestanden, fotografische opnamen, litho's, films en soortgelijke productie- en hulpmiddelen ook als de desbetreffende werkzaamheden als afzonderlijke post in het aanbod of op de factuur zijn vermeld.

4. De door de leverancier volgens zijn vormgeving te leveren of geleverde zaken zoals kopij, zetsel, ontwerptekeningen, modellen, werk- en detailtekeningen, informatiedragers, computerprogrammatuur, databestanden, fotografische opnamen, litho's, films en soortgelijke productie- en hulpmiddelen, evenmin als een tot het wezenlijke van die vormgeving behorend gedeelte daarvan, mogen, ook indien of voor zover op de werkdag van het aangaan van de overeenkomst anderszels is vastgesteld, bescherming voor de leverancier bestaan, niet zonder diens schriftelijke toestemming in het kader van enig productieproces worden vervoelvoudigd.
5. De opdrachtgever verkrijgt na levering door de leverancier het niet-exclusieve recht tot gebruik van de door de leverancier in het kader van de overeenkomst vervaardigde werken in de zin van de Auteurswet 1912 of van werken in de zin van lid 4 van dit artikel. Het evenbedoelde recht tot gebruik is beperkt tot het recht van normaal gebruik van de vervaardigde werken en houdt met name niet het gebruik tot vervoelvoudiging van deze zaken in het kader van enig productieproces.

Artikel 16: Eigendom productiemiddelen etc.

1. Alle door de leverancier vervaardigde zaken zoals productiemiddelen, halffabrikaten en hulpmiddelen en met name zetsel, ontwerptekeningen, modellen, werk- en detailtekeningen, informatiedragers, computerprogrammatuur, databestanden, fotografische opnamen, litho's, films, informatiedragers, computerprogrammatuur, databestanden, zeedrukrollen, diepdrukcilinders, stypen, stansmessens en -vormen, (fotio-)preegvormen, stempelplaten en randapparatuur, blijven het eigendom van de leverancier, ook als deze als aparte post of offerte, in het aanbod of de factuur zijn vermeld.
2. De leverancier is niet gehouden de in lid 1 bedoelde zaken aan de opdrachtgever af te geven.
3. De leverancier is niet gehouden de in het eerste lid van dit artikel bedoelde zaken voor de opdrachtgever te bewaren. Indien de leverancier en de opdrachtgever overeenkomst dat deze zaken door de leverancier zullen worden bewaard, geschiedt dit voor de duur van ten hoogste een jaar en zonder dat de leverancier instaat voor de geschiktheid tot herhaald gebruik.

Artikel 17: Eigendom opdrachtgever, pandrecht

1. De leverancier zal de door de opdrachtgever in het kader van de nakoming van de overeenkomst aan hem toevertrouwde zaken bewaren met de zorg van een goed bewaarder.
2. Onverminderd het bepaalde in het vorige lid van dit artikel, draagt de opdrachtgever tijdens de bewaring alle risico's ten aanzien van de in lid 1 bedoelde zaken. De opdrachtgever dient desgewenst zelf een verzekering voor dit risico af te sluiten.
3. De opdrachtgever is gehouden er voor zorg te dragen dat er, voorafgaande aan de overstrekking aan de leverancier van kopij, een tekening, ontwerp, een fotografische opname of een informatiedrager, een duplicaat van deze zaken wordt gemaakt. De opdrachtgever dient deze onder zich te houden voor het geval de afgegeven zaken tijdens de bewaring door de leverancier worden verloren of wegens beschadiging onbruikbaar worden. In dat geval dient de opdrachtgever de leverancier op verzoek tegen vergoeding van materiaalkosten een nieuw exemplaar te verstrekken.
4. De opdrachtgever verleent de leverancier pandrecht op alle zaken die in het kader van de nakoming van de overeenkomst met de leverancier door hem in de macht van de leverancier worden gebracht, zulks tot meerdere zekerheid van al hetgeen de opdrachtgever in welke hoedanigheid en uit welke hoofde ook aan de leverancier verschuldigd mocht zijn, niet opisbare en voorwaardelijke schulden daaronder mede begrepen.

Artikel 18: Door de opdrachtgever aangeleverde materialen en producten

1. Indien de opdrachtgever met de leverancier is overeengekomen, dat de opdrachtgever materiaal of producten ter bedrukking of ter verwerking zal aanleveren, dient hij voor deze aanlevering zorg te dragen op een ten behoeve van een normale planmatige productie als tijdig en deugdelijk te beschouwen wijze. De opdrachtgever zal hiertoe instructies van de leverancier vragen.
2. De opdrachtgever is gehouden naast het voor de overeengekomen prestatie benodigde materiaal of de daarvoor benodigde producten, tevens een voor de desbetreffende bewerking redelijke hoeveelheid voor leversen, inschiet e.v. te leveren. De opdrachtgever is gehouden de leverancier hiervan in kennis te stellen. De opdrachtgever staat er voor in, dat de leverancier een voldoende hoeveelheid zal ontvangen. De bevestiging van ontvangst van het materiaal of de producten door de leverancier houdt niet in de erkenning dat een voldoende of de op de vervoersdocumenten vermelde hoeveelheid is ontvangen.
3. De leverancier is niet gehouden de van de opdrachtgever ontvangen zaken voorafgaande aan de bedrukking of de bewerking op de geschiktheid hiertoe te onderzoeken.
4. De leverancier kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het te kort schieten in de nakoming van de overeenkomst als dat zijn oorzaak vindt in buitengewone of in redelijkheid voor de leverancier onvoorzienbare verwerkingsmogelijkheden voortvloeiend uit de aard van de door de opdrachtgever aangeleverde materialen of producten en evenmin als dat een gevolg is van afwijkingen tussen het aanvankelijk aan de leverancier geleverde monster en de later door de opdrachtgever voor de oplage aangeleverde materialen of producten.
5. De leverancier is gerechtigd de leverancier in kennis te stellen van de eigenschappen van kleur, licht- of kleurstreking of slijvastheid indien de opdrachtgever niet uiterlijk bij het aangaan van de overeenkomst opgave heeft gedaan van de eigenschappen en de aard van de door hem aangeleverde materialen of producten en niet deugdelijke informatie heeft verstrekt over de toegepaste voorbewerkingen en de toegepaste oppervlaktebewerkingen.
6. Tenzij uitdrukkelijk anders is overeengekomen, kan de leverancier noch aansprakelijk is voor schade van welke aard ook die voortvloeit uit het gebruik van glans of kleur, noch voor het beschadigen van door hem van de opdrachtgever ontvangen en door hem te bedrukken of te bewerken materiaal en producten als deze een voorbewerking hebben ondergaan zoals door het aanbrengen van lak, vernis of anti-smoetpoeder.
7. De opdrachtgever is gehouden de leverancier op bijzondere moeilijkheden of gezondheidsrisico's tijdens de bedrukking of bewerking van de door hem aangeleverde materialen of producten in kennis te stellen.
8. De leverancier is gerechtigd over de resten zoals snijafval etc. van de door de opdrachtgever aangeleverde materialen en producten te beschikken als waren deze zijn eigendom. De opdrachtgever is op verzoek van de leverancier gehouden de onbruikbare materialen en producten alsmede de evenbedoelde resten bij de leverancier af te halen.

Artikel 19: Overmacht

1. Tekortkomingen van de leverancier in de nakoming van de overeenkomst kunnen niet aan hem worden toegerekend, indien zij niet te wijten zijn aan zijn schuld, noch krachtens de wet, de overeenkomst of in het verkeer geldende opvattingen voor zijn rekening komen.
2. Tekortkomingen van de leverancier in de nakoming van de overeenkomst ten gevolge van oorlog, mobilisatie, onlusten, overstroming, gesloten scheepvaart, andere storingen in het vervoer, stagnatie in, respectievelijk beperking of stopzetting van de levering door openbare nutsbedrijven, gebrek aan gas, aardolieproducten of andere middelen tot energieopwekking, brand, machinebreuk en andere ongevallen, stakingen, uitsluitingen, acties van vakbonden, uitvoerbeperkingen, andere maatregelen van overheidswege, nietlevering van noodzakelijke materialen en halffabrikaten door derden, opzet of grove schuld van hulppersonen en andere soortgelijke omstandigheden, worden aangemerkt als niet aan de leverancier toe te rekenen en worden de opdrachtgever geen recht tot ontbinding van de overeenkomst of tot schadevergoeding.

Artikel 20: Aansprakelijkheid

1. De aansprakelijkheid van de leverancier uit hoofde van de overeenkomst met opdrachtgever is beperkt tot een zodanig bedrag als naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid in verhouding staat tot de overeengekomen prijs.
2. De leverancier is aansprakelijk voor schade van welke aard ook die ontstaat door het gebruik van de door de leverancier vervaardigde zaken, al aflevering in gebruik heeft genomen, heeft bevestigd of verwerkt, aan derden heeft geleverd, respectievelijk in gebruik heeft doen nemen, heeft doen bewerken of verwerken of aan derden heeft doen leveren.
3. De leverancier is voorts niet aansprakelijk voor schade in de vorm van omzetting van verminderde goodwill in het bedrijf of het beroep van de opdrachtgever.
4. De leverancier is eveneens niet aansprakelijk voor schade aan door hem van de leverancier door een derde aansprakelijk wordt gesteld, zal de opdrachtgever of te verwerken materiaal of producten, indien de opdrachtgever de leverancier niet uiterlijk bij het aangaan van de overeenkomst opgave heeft gedaan van de eigenschappen en de aard van deze materialen of producten en de deugdelijke informatie heeft verstrekt over de toegepaste voorbewerkingen en de toegepaste oppervlaktebewerkingen.
5. Indien de leverancier terzake van enige schade, waarvoor hij krachtens de overeenkomst met de opdrachtgever c.q. deze leveringsvoorwaarden niet aansprakelijk is, door een derde aansprakelijk wordt gesteld, zal de opdrachtgever hem terzake volledig vrijwaren en de leverancier alles vergoeden wat hij aan deze derde dient te voldoen.

Artikel 21: Toepasselijk recht

1. De overeenkomst tussen de leverancier en de opdrachtgever wordt beheerst door het Nederlandse recht.